

AJANKOHTAISTA IHMISOIKEUKSISTA – IHMISOIKEUSKESKUKSEN KANSAINVÄLINEN KATSAUS 5/2015

Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin (EIT)

KGB:n entisen autonkuljettajan nimeä ei olisi tullut paljastaa

Tapauksessa *Sõro v. Viro* EIT katsoi, että Neuvostoliiton valtiollisen turvallisuuspoliisin KGB:n autonkuljettajana aikoinaan toimineen henkilön nimen julkaiseminen Viron virallisessa lehdessä vuonna 2004 loukkasi valittajan yksityisyydensuojaa. Kansallisessa lainsäädännössä KGB:ssä toimineiden henkilöiden turvallisuusuhkien arvioinnissa ei huomioitu tehtävien erilaisuutta. Nimen ja tehtävän paljastumisella oli valittajalle kielteisiä seuraamuksia.

<http://bit.ly/1Ln3qtB>

Eläkkeen tason madaltaminen ei loukannut ihmisoikeussopimusta

Portugalin vuosina 2011–2014 toteuttamat säästötoimet johtivat julkisten alojen eläkkeiden laskuun. EIT hylkäsi yksimielisesti eläkkeen laskemiseen liittyvän valituksen tapauksessa *da Silva Carvalho Rico v. Portugal*. Yleensä EIT ei ole nähnyt ongelmaa eläkkeiden laskemisessa säästötoimenpiteiden seurauksena, mikäli järjestelmät kuitenkin takaavat sen, että eläkkeellä voi yhä tulla toimeen. Tapauksessa *Kjartan Ásmundsson v. Islanti* EIT kuitenkin totesi loukkauksen sillä perusteella, että valittajan 20 vuotta saaman työkyvyttömyyseläkkeen menetys kokonaan oli kohtuutonta, koska eläke muodosti suurimman osan hänen toimeentulostaan.

[http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-157567#{"itemid":\["001-157567"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-157567#{)

Poliisin läpsäys oli epäinhimillistä ja halventavaa kohtelua

Tapauksessa *Bouyid v. Belgia* poliisi oli läpsäissyt kasvoihin paikallispoliisiasemalla kahdessa eri tilanteessa veljeksiä, joista toinen oli tapahtumahetkellä alaikäinen. EIT muistutti, että Euroopan ihmisoikeussopimus kieltää ehdottomasti kaiken kidutuksen, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun. Vaikka veljesten käytös poliisia kohtaan oli ollut uhmakasta, ei poliisilla tässä tilanteessa ollut oikeutta turvautua voimankäyttöön. Voimaa saa käyttää vain, jos se on välttämätöntä. Halventavan kohtelun arvioinnissa EIT:n oikeuskäytännössä erityistä merkitystä annetaan viranomaisen tarkoitukselle.

[http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-157670#{"itemid":\["001-157670"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-157670#{)

Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea

Säästötoimenpiteiden vaikutuksista laaja tutkimus

Miten säästötoimenpiteet ovat vaikuttaneet sosiaalisten oikeuksien toteutumiseen EN:n jäsenvaltioissa? Se selviää yli 1500-sivuisesta tutkimusraportista, *Austerity measures and their implications*, jonka teki eurooppalainen oikeustieteen opiskelijoiden järjestö ELSA (The European Law Students' Association) yhteistyössä EN:n neuvoston kanssa. Suomen osalta yhteenvedossa todetaan, etteivät vuosina 2008–2014 tehdyt säästötoimenpiteet vaikuttaneet ainakaan merkittävästi sosiaalisten oikeuksien toteutumiseen. Tutkimus on ainutlaatuinen laajuudessaan ja systemaattisessa yksityiskohtaisuudessaan.

http://www.coe.int/T/DGHL/Monitoring/SocialCharter/LRG_Social_Rights_Final_Report_EN.pdf

Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu

Ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle

EN:n ihmisoikeusvaltuutettu muistuttaa, että ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle, eivätkä ne riipu henkilön maassaolon edellytyksistä. Perustavaa laatua olevien sosiaalisten oikeuksien, ns. minimieksistenssin, turvaaminen on yhtä tärkeässä asemassa ihmisarvoisen elämän perusedellytysten toteuttamisessa kuin kidutuksen kieltö.

<http://bit.ly/1PjIDED>

Naisten aseman parantaminen vaikeaa

EN:n ihmisoikeusvaltuutettu kiinnittää huomiota siihen, että monissa EN:n jäsenvaltioissa naisten aseman parantamiseksi ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi työskentelevät ihmisoikeuspuolustajat joutuvat häirinnän kohteeksi. Työtä vaikeutetaan myös kansalaisjärjestötoimintaa rajoittavalla lainsäädännöllä.

<http://bit.ly/1ROSeV>

Euroopan unioni

Lisääntyvä suvaitsemattomuus ja viha huolestuttavat komissiota

Euroopan komission ensimmäinen perusoikeuksia koskeva vuosikokous keskittyi juutalais- ja muslimivihamielisyyden estämiseen Euroopassa. Varapuheenjohtaja Frans Timmermans on nimennyt komissioon kaksi koordinaattoria seuraamaan teemoja. Vuosittaisen kokouksen tavoitteena on lisätä yhteistyötä ja poliittista sitoutumista perusoikeuksien edistämiseksi ja turvaamiseksi Euroopassa.

http://ec.europa.eu/justice/events/colloquium-fundamental-rights-2015/index_en.htm

Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA)

Tutkimus: Paperittomien hoito kannattaa – myös taloudellisesti

FRA:n tutkimuksen mukaan ns. paperittomien henkilöiden hoidon rajaaminen vain kiireelliseen hoitoon käy kalliiksi. Kustannusvaikutuksia tarkasteltiin kahden kansanterveydellisesti merkittävän kysymyksen, verenpaineen ja raskaudenaikaisen terveyden, osalta. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia taloudellisia vaikutuksia on paperittomien ihmisten hoidon lykkäämisellä niin pitkään, että tilanne vaatii jo kiireellistä päivystyshoitoa. Esimerkiksi turvaamalla paperittomien ihmisten raskaudenajan terveyspalvelut voitaisiin säästää nykykustannuksista kahdessa vuodessa 48 prosenttia Kreikassa ja Saksassa sekä 69 prosenttia Ruotsissa.

<http://fra.europa.eu/en/publication/2015/cost-exclusion-healthcare-case-migrants-irregular-situation>

FRA:n uudeksi johtajaksi Michael O'Flaherty

FRA:n hallintoneuvosto on nimennyt EU:n perusoikeusviraston uudeksi johtajaksi Michael O'Flahertyn. Professori O'Flaherty siirtyy tehtävään ihmisoikeuksiin ja humanitaariseen oikeuteen keskittyvän tutkimusinstituutin Irish Human Rights Centren johtajan tehtävästä. Aiemmin hän on toiminut muun muassa YK:n ihmisoikeuskomitean jäsenenä.

<http://fra.europa.eu/en/press-release/2015/michael-oflaherty-become-new-fra-director>

Yhdistyneet kansakunnat (YK)

Intersukupuolisuus esillä ensimmäistä kertaa

YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto järjesti historiansa ensimmäisen intersukupuolisuutta käsittelevän seminaarin. Tavoitteena oli lisätä tietoisuutta intersukupuolisuudesta yleisesti sekä ihmisoikeuksien toteutumisen haasteista. Arviolta 1,7 prosentilla syntyvistä lapsista on intersukupuolisia ominaisuuksia. Oikeudellisesti "kolmas" tai "muu" sukupuoli tunnustetaan vain harvoissa maissa, esimerkiksi Saksassa, mutta niissäkin sääntelyyn liittyy monia haasteita.

<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/Astepforwardforintersexvisibility.aspx>